

Latweeschu Uwise.

Nr. 21.

Zettortdeenâ 26. Mai

1855.

Druckerts pee J. G. Hoffmann un A. Johannohn.

Ufmas esars.

„Ufmeneeka meltinahn
Kummelina ne waijaga;
Esehduschas laiwina
Witnis laiwu wisinaja.“*)

Kursemmê flaita gan pahri pahre trihsfints esareem. Tee wiss leelakee stary scheem irr Engures esars un Ufmas esars. Engures esars preefsch kahdeem gaddeem bija lihds trim juhdschm garsch un 4 lihds 6 werstu plats; taggad fur uhdens jo wairak nosfrehjis, — tas par kahdeem 3 lihds 4 werstehm ihfaks un par werstu masaf plats palizzis zaur tam, ka preefsch 11 gaddeem tur sahze raft un esaram zellu us juhru weeglinacht. Ufmas esars sawâ garrumâ buhs kahdu 12 werstu garsch us 6 werstu plattuma, wisplattakâ weetâ. Wissapfahrt buhs ar wisseem lihumeem, kurre leeli un masi klaijahm mallahm, gan drihs 7 juhdsu zelsch. Zitti nospreefsch esara leelumu pehz puhru-weetahm, ko tur warretu apseht, ja ne buhtu uhdens, bet wiss buhtu fausa, arrama semme, un dohma ka buhtu gan ruhmes preefsch septin tuhstosch aston fints un diwidessmits weenu puhru-weetu. Jeshu nu ar arkli tur ne warr dsihwoht, tatschu dsihwo ar irflu un ar tihkleem, un augli ne trubst ko uhdens isdohd. — Esaram tshetras kalwas. Weenu sauz par Wisskusu-kalwu; schai mallâ wissapfahrt puffedewit werstu, un wirsû irr wesselas Wisskusu mahjas ar wisseem laurkeem, ar plawahm un ar meschu. Dhtra

kalwa irr Moriz-kalwa, mallâ apfahrt puffedewit werstu, un tur brangs mesch ar leeleem kohkeem, arri labbas plawas, kas Ufmas muischai peedarr. Treschu kalwu sauz par Teel-Alksnizi; schi kahdu 150 puhru-weetu leela, un aug tur alksnes, wihtoli un ohsoli; arri plawas tur. Zettorta irr Mas-Alksnize, kahdu 4 puhru-weetu leela, fur sahle alksnes un wihtoli aug.

Ufmas esars, zeef par winna dsikuma finn, naw dsikkaks pahre 12 aschu (pee Amjuhdschermahjahm), warr buht ka weetahm dsikkaks, bet naw mehrohts. Dauds wairak weetas til 7 lihds 9 aschu dsilfsch; — zittâs weetas, ko par plineem sauz, til ween puf as, as, puf ohtru lihds 3 aschu dsillums. Wiss sellaku weetu, 3 pehdn dsiklu, par needrenizi sauz tapehz ka needri tur aug. — Sweijneekem, kam pee esara mallahm mahjas, daschu seemu ittin brangi pelni, jo esaram siwju baggatiba, un wistihm sweijoschana seemâ appalsch leddus ar leeleem waddeem daschureist ta isdewiga, ka weena patti lohma maksa pahre pahrim wissu seemas darbu. Gan arri, kad leddus esara wairs naw, sweijneeki wetti ne dsihwo ar saweem tihkleem un dukureem. Esaram irr eetschâ: lihdeki, aseri, sandarti, kihshi, bresmes (schilstes), ahianti, sappali (uppihtes), rehpschi, randas, mailes, rutschi, lihni, karushshi, plitschi, wehtseles, suschi un pihtsteli. Gelsch wezzeem laurkeem, fur siwim jo wairak wakkas dewe isaugt un wezzahm palift, winnas arri bija jo resnas un jo swarrigas ne taggad irr. Bet jeshu schinnis laikds tahm dauds wairak kriht wirsû ar sweijoschani, ta-

*) Latweeschu kauschu dsifemas un singes. Zeigawâ 1844. 17ta pufstappa Nr. 204.

pat wehl lihdefi rohdaßs kas lihds 15 un 20 mahrzineem swerr, afferi no 4, 6, 8, pat 10 mahrzineem, un bresmes lihds 10 un 12 mahrzineem. Tahs siwis kas jo leelata pulka esara, irr: sandarti, rehyschi, afferi un bresmes. Sandarti itt leeli warr isaugt, ne retti no 10 lihds 12 mahrzineem; winni uhdeni tahdi paschi plehsigi swehri zittahm siwin, ka lihdefi. Daschu tahdu dabbuhn kas arri lihds pohdu swerr. Rehyschi ilgeem gaddeem masini bija, dauds masaki ne ka tee ko Puschu esara sweijo, bet pa schem pehdigeem diwi gaddeem arri leelati isauge un jo smeekigi ne ka zittabri, par ko laudis brihnojahs. — Zehschu esars tahds ko par brihw-esaru nosauz, tapehz ka brihw tur sweijohht kam ween tihf, tatschu swejneeku ne irr dauds, jo ja gribb ko labba dabbuht, wistihm seema, tad leelu tihflu wajjaga, un schahdi irr dahrgi, un pulks zilweku wajjaga kas to darbu proht, — un to avghadaht ne spehj wissi. — Paschahm isgahjuschahm seemahm swejneekeem gan labs wehdinsch kabbara eschluzis. Daschu lohnu maksaja ar 300 lihds 400 rubbuleem. Pat preefsch trim gaddeem 250 rubl., pehrn seema 300 rubl., un tad bija bresmes no 10 mahrzineem ko tur pat ar rubbuli gabbalu maksaja. Scho seemu kas pagahje, tur iswille weena lohma (16ta Janwar deena) par 230 rubl., un ohtra (22tra Janwar d.) par 620 rubl., gan drihs bresmes un sandartus ween, bet bresmu tif masinus no 4 lihds 5 mahrzineem.

H. R.—ll.

Ka nu wehl bes skurstina dsihwoht!

Tartari Krimmes pussfalla un Baschkiri pee Wolgas uppes, kam seijas kulehrs drihs tahds pats, ka muhsu duhmju rengehm, dauds ko ne juht no skurstineem sawds flitds gruhfids jeb mohtu buhdas nedf arri sawds teltis; jo tee wiswairak gannu kabeta schurp turp ar saweem lohpineem skraididami, no paleeka-

mas mahjas weetas neneeka ne sinn; bet ka mahziti laudis, kas sawu semmes stubritti mihtu tur un kam wehlehts, bahrga seema pa mahjahm mittinaht un sawus darbus pasrahdaht, ka Luttera behrni, kas labbi nojehds, kahda Deewa dohta dahwana mihta weffeliba, ka schi par wissu, kas sargajams, sargajama, bes skurstina isteek, ka weetahm gohda sainneeki muhsu deenas wehl dsihwo ka pirtineeki, to lai isproht, kas gribb. Jo ja par nepateesu jau ne buhs sazzihst, ka ar muhsu tautas brahleem eet daschdaschadi us preefschu un gaisuminsch aust wissas mallas, tad tihri jabrihnojahs, ka eeksch daschas gudribas tomehr wehl palikkuschi pakkal.

Kur teem tahdas smalkas dohmas tiffuschas par Awischu siannahm, un ka ihsti eepseinnahs ar tahm mahzibahm, ko te lassa no sweeschahm semmehm; bet lautini pahrskatta to, kas paschas mahjas truhzin wehl truhst. Deescham ar ehrgtu azzim reds par rohbeschahm pahre un ar kurnju azzim ne reds, kas pee gaischas mahjas buhschanas un labklahschanas loht derrigs. Ko nu lihds ar milsenu sohleem staigahht eeksch wisseem gangeem, kamehr appatsch mihtu pajumtu ne warr patiktees. Re te brihscham galwa tihri apreibusu un dulla, swehpes kohsch azzis un salnu wehsch raustin raustahs pee kauleem. Woi ta ne noteek, kur krahni kurrina un tam skurstina naw un woi tahdas istabas mittinaht ne buhs taisni par pohstu un meesas maitaschana ween. Ka sinn woi ne teepjabs ar wezzu luttinatu isrunnu: tehwi tehwi istikkuschi besch. Nu, ja tahds wahrds gohdigs wahrds, tad jel apdohma, brahliht, kas no mums buhtu tizzis, ja muhsu wezzehweem zitta tizziba ne buhtu bijusi; laikam tad mums wehl bij sehst nakts tumfiba un nopuhstees appatsch beskaunigu mahnu ehnas un teem Baschkireem lihds pahri gaddu simteni eeksch atfischanas buhtu palikkuschi atpakkal un gulletum wehl behrnu tinnds, kamehr paldeews Deewin speeschamees wihra wezzumu panahht ar wissu kristigu pasauli.

Tad nu redsams, ka mums dauds ko jarateiz teem, kas papreekšū sawu muhschu nodsihwjuschi, kas mums wehle us winnu kammescheem jo augstā gudribā tift, ka lai muhsu peh; mahfumeem tāpat ir, par ko mums pateikt — mums ja-eet us preekschu.

Bet zits daschabrt fazzibš, ka sturstinu zelt dahrga leeta. Tas wiss naw teea, atbildēš labš saimneekš. Es kas es tō leetu ne esmu isprohwejis to tittai labbi tinnu, ka pee daudš weltigās nandu tehreschanas tawas rohtas nemas stobpas. Jan ne patihl to isklandinajoht tewi apfaunoht. Kemm luhdsams schim rehlinam klast, zif tew maksaja sahles, ar ko isabreht wahrgoschus, kas sawu maish ehd, kad itt ihpaschi ka iegabjuschi seemā behrui un saine ar massalehm bij apšiti ka ar kascheem, apdohma zif wehl drudsu sahles aprihj lab kapeiku teesu. Un tee, kas saflimmuschi eeksch mahjas duhmeem un salneem no seemas us pawassara pussi to sebrgu panehmuschi lihds, ka nu pat saimneekam jachehlo ar schehloscham ka nedš pee juhras waddeem nedš pee lauku darbeem spirktus kalpus warroht sagaidiht. Schai nelaimes staitlā, fur pats wainigs effi, wehl ne esmu staitijis tawas ruhktas ašaras, kas rittinaja par waigu, kad no firdsmibleem behruneem weens un ohtrš aigahje ahtrā nahwē. Kā nu masinam sikhkam zilwezinam naw sirgi kwehpu sanki, kad leeli to ne warr iszeest. Kas to tizzis redseht, tam ja-istrubstahs, kad spreggonā laikā ka winnu seemā, ašch seemels pubsch un nu welkabs duhmi no kurrinata krahns zaur awehrtahm durwim pa wiff namma istabahm. No saltuma jaiakš un no kwehlehū un duhmeem tihri jashapsi nohš. Tē nu katrs glahbdams glahb, leeli un masi teen gultā, apsedšahs ar labbu kaschoku, bet kas nu behda pehš nabba-geem wahjeem, kas tif ne kusahs, notuppahš semmē gull us mutti, kamehr krahns iskurri-nahš. Un tā jamohzabs ideenas no jauna. Lehli saprohtams, ka lahds mahjas, fur stur-sina naw, pats prahws un stirs warr pa-

litt par nihkuli, kas wahrgstahs, wiss zaur sawu muhschu.

Ja nu beidsiht isrunnasees, ka fur stur-stins, lehtaki ugguns teekoht wallā tad schi pawiffam neeka walloda. Kur zaur stursteni ispruhl ugguns, fur ja sweestu muhrneeks to ne buhs ustaišijis, sturstins ne bij wainigs, bet zilweku laistums ween, kad to pehš kahrtas ne slauka no sohdreem. Bes publineem ne buht ne kahds labbums un arri stur-sina labbums ne teel zilwekam rohtā. Un krahns ar stursteni daudš ilgati stahw ne ka kahds rijes krahns, jo tas wilzens zaur stursteni stipraki wehl ne ka zaur ahrdurwim.

Tad nu lai saimneekem no Deewa pusses patihl scham namma truhfumam gallu litt un ilgati ne zeest sawas mahjas pataisiht par mohlu zepli un peespeeschahš, fur naw, sturstinu zelt. Lai apdohma, ka Sto bausli warr pahrkahyt meera leikōš tāpat ka kerra laikōš, tāpat mahjas ka tanni mallā, fur laudis tohy derreti par fleptaweem palikt saweem tuwakubrahleem. Lai Deews pasarga katru dwehseli no grubtas atbildeschanas. Bet ko sawai pamahzischanaī wehl lischu klast: Wihru ne rangū pee zeppures, bet pee schihs zeppures kas jumptam wirsū, tomehr rangū, kahds tas nams un kahds tas wihrs, kas to walda.

Kn—m.

Atbilde us to rakstu „lauscees lassitais.“ (Skattees Nr. 18.)

Gan bija birstinu ko lauscees, jo dasch no teem schinni rakstā dahwinateem reeksteem bija jo zeels. — Tomehr zerrejam, ka ar sawu reekstu dauš gan wissus tohs 10 reekstinus tik tabli buhsim uslaususchi, ka staidrus kohdulus bes schaumalahm warrešim sneegt. Bes lihdsibas runnah, tee usminnejami wahrdi gan tee buhs: 1) alla (1mā Kehn. gr. 18, 4. un Jos. gr. 10, 17.) 2) tāpat (Zehkaba gr. 3, 5 un 6.) 3) siwis. 4) allu. 5)

sneegs. 6) adda. 7) seema — meesa. 8) maife — saime. 9) wassara — asfara. 10) allus — sulla. — Gan luhgtum, ka jums, zeenigs B... t fangs, patiftohs allaschin tabdu reekstu saujinu iskaisht, jo muhsu Awischu lassitaji labpraht sawu walas brihdi ar garrigu darbu pawadda, kas us apdohmaschanu flubbina un pee prahta zillaschanas derrigs irr. — Teescham, kas grihb kreetnas mihklas usminneht, tas arri ar sawu prahtu ne warr aiskrasni snauft, bet tahdam wajaga dohmas satureht un prahtu zillaht.

K—n.

Mihklas.

1. Pawassarâ spirdsinu, Bassarâ tew wehsinu, Ruddeni tew usturru, Seemâ sildihst fasildu.
2. Es no semmes isaugu Katru scheitan apgehrbu — Keiseru un Kehninu Un arr' katru nabbagu.

E. F. S.

Sluddinaschanas.

Pee J. H. Hoffmann un A. Johansohn
Jelgawâ warr dabduht:

Pafaulé un dauds no ta, kas pafaulé atrohnamâ. Par mahzibu un derrigu laika-kawekli, preeksh semneekeem. 2. grammatina ar 15 bildehm un 3. grammatina ar 11 bildehm. Maksa 20 kap.

300 Stahsti, smeehtu stahstini u. u. un mihklas, ar ko jaunekteem un pee-auguscheem lusti us grammatahm wairoht gribbejis C. Wolde mar. Ar diwi jaukahn bildehm. Maksa 42 kap. f.

Janna bohtsterefchanas un lassifchanas grammatâ, sarakstita no Kahrka Pribrika Stoll, Maddaleenes un Mengelmuischas mahzitaja. Maksa 15 kap. sudr.

Skoklas-grammatina, fur 100 ihfi stahstini ar jaukahn mahzibahn atrohnamâ; ar fam ne kahbs

laika-kawekli, bet dauds swehtibas warr mantotees. Latweeschu wallodâ pahrtskoto no Wolgunte's fohsmeistera J. Kahnberg. Maksa 20 kap. sudr.

Pilniga ista'stischana, kas irr wehrâ leekams pee magasihnes behrschanas Kursemmes guberniâ. Maksa 4 kap. sudr.

Kad nu zaur to usaizinaschanu schihs pagasta-teefas no 29tâ Janwara s. g. Nr. 28 tahs kura-tera zellschanas deht, par to konkurses-mantu, ta scheid nomiruscha saimneeka un muischas meira Smilgaina ar wahrbu Kristaps Schmehlings, tee wehl ne atlihdsinati parradu prassitaji, tai 26tâ Webruar s. g. scheitan neweens ne irr peeteizees; tad tohp tee paschi zaur scho ohtru reis usaizinati, tai 28tâ Meija s. g., kas par to isshelgshanas terminu nolikts, pee schihs pagasta-teefas peeteiktees, ar to pamahzishanu ka wissi tee ne peeteikuschees parradu prassitaji, ta taps eraudsiiti, ka winni flussuzeesdami sawai teefai atsacka, un no schihs pagasta-teefas, ta ka no saweem rekthem par wissam isshelktus, atraidih's un neweenu wairs ne klausih's. — Sallamuischâ, tai 30. April 1855.

(Nr. 124.)

Gedert Dowitsch,
preekshdetajs.

Ed. Meyer, teefas-scrihw.

No Muhramuischas Berdenes pagasta-teefas tohp sinnams darrihts, ka Muhramuischâ weens pelleks 2 gaddu wezs ehrls bes kahdas sihmes, weena 2 gaddu wezza bruhna fehwe ar masu blesfi us peera un weena 6 gaddu wezza mella fehwa, peeklihduschi. — Kam schee sirgi peederretu, 6 neddelu starpâ no appalschrafsstias deenas pee schihs pagasta-teefas peeteiktees un prett barroschanahs atlihdsinaschanu tohs panemt, — zittabi tee zaur wairakshlischanu schepat taps pahrdohti.

(Nr. 74.)

+++ J. Freiberg,
peeschdetajs.A. Grünberg,
pagasta teefas scrihweris. 2

Wirtschapterenei, kas kalpu-wirtschafti webduse, weeta dubbujama, lai tif paprassa pee kohpmanna Fr. Weidemannâ, Jelgawâ pee masajcem wahrteem.

S i n n a.

Schulza mahzitajs ditte simâ, tabeht naw karra-sinnas. Magasihne pawissam istuhschota!!!

Drihw druffeht.

No juhrmallas-gubernements auglas walbschanas pusses: Oberlehrer C. Blase, Jenfor. Jelgawâ tai 24. Mai 1855.
No. 152.

Wezzais Behteris.

(Beigums.)

Behrneem un mahtei wiiffam bija japaleef ar meeru un tehwa wahrdeem jaklausa; jo wezzais to jau teem gan ar fatweem bjeedreem wahrdeem, gan ar fatweem darbeem un prahtigu eetaifichanu bija noraddinajis, ka neweens ne ko aplam ne drihtsteja winnam pretti runnaht, jeb no prahta isrunnaht. Bet sinnamas, padohmu winsch no katra peenehme, tad to atradda labbu un gudru. Un woi tas ne bija labbi?

Patwaffaris ne aismirfahs wis, bet atnahja fatwa laika ar wiiffem fatweem jaukumeem, gresnumeem un brangumeem, ka jau tuhtstoscheem gaddeem. Un ta patwaffaris ne bija aismirfees: tapat arri behrni un wezzais Behteris ne bija aismirfuschi, ko seemas swehtku wakfara runnajaschi. Kahda jauka deenina wezzais nostahjajs pee schkuhana un skattijajs us jumta, kur swirbuki lihgsdojajs. Un tad behrnibus jau ligda eeraudseja, tad winsch no weenas ligdas tohs plikkos masinos isnehme, buhdite celikke un to ahrpuffe pee istabas lohga patahra. Tee masi behrnini, lai gan wahji un mulkishi, tatschu redsedami setwi sweschu un apzeetinata weetä, sahka gauschi ischiuntsteht un piuksteht. Un tee wezzajee, tik ka tehws tohs behrnus no ligdas isnehme, tam apfahret galwa ween skraidija, un tad tehws nu no tahs buhdeles drusjin noht atfahpajs, tad, jebfchu papreetsch gan baidibamees, tuhdat pee tahs buhdites peesfrehje, un raudsija ar fatweem knahbineem tahs drahtinas pahrlahst un fatwus anihlus behrnibus ispestiht. Un tad redseja, ka to nespehja, tad schpurrekt abbi prohjam us meschu pehz barribas, un atnessuschi, to ar fatweem knahbeem pa teem drohtu-starpineem teem nabbaga behrneem preekscha nometta. Ta tas gahje weenu deenu pehz ohtas bes mitteschanahs prohjam. Tee wezzajee ne behdaja neko neds par wiiffahm tahm puhlehm, neds par flittu gaisu, neds par zitteem kah-

dem kawefteem, kas tur gabbijajs, bet sinnamä brihdi, bija ar to wajjadfiqu barribu klahst, un apkohpa tohs masinos zit paspehja, kamehr teem spalwas un spahrnini usauga, un it tad wehl tee tohs bes apkohpschanas ne-atsjahje; jo tee redseja, ka tee behrni paschi nekur ne warreja tikt, setwim barribu mekletees. Wezzais Behteris to wiiffu wehra nemdams, swehtigi pasimehjajs, un noredsedams, ka tee behrni nu paschi spehs klajuma usturretees, fahkra tohs wezzajos, islaida tohs jaunajos no buhdites ahra un tohs wezzajos tanni eekschu celikke, gribbedams redseht, kahdi tee behrni nu buhs pret fatweem wezzakeem? Tee wezzajee tapat ischiuntsteja, un piuksteja, un wehl jo waitak un diktak, tapehz ka no tahs kerschanas bija warren pahrbihjuschees, bet neweens no teem jaunajee ne rahdijajs, kas buhtu pee tahs buhdites klahst strehsis un ar fatwu knahbiti raudsijis tahs drahtinas pahrlahst, jeb wezzajee kahdu barribu preekscha mest. Wezzais Behteris te nu peesauze fatwus behrnus un snohtu klahst, lai tee to wezzajo mihligu kohpschanu deefgan redsejuschi, nu arri lihds gaiditu, woi tee jaunajee nu arri tapat fatwus wezzakus atminnesees. Tee stahweja un gaidija brihdi pehz brihscha un stundu pehz stundas; bet nefas! Tee jaunajee bija prohjam, kur wehisch tohs aishnessa, un tur ne winnu azzi wairs ne dabbuja redseht. Tad us wakfaru wezzais patstee eedruppinaja buhdite ehdamajo preekscha un pehz tohs ahra laisdams schohs wahrbus isrunnaja.

Behws gan warr desmit behrnus usturreht;
 Bet ja tik behrneem wiiffa manta rohka,
 Ta desmits ne warr weenu tehwu speht
 Wairs mittinaht; un tam pee balta kohka
 Zrr brihscham jawelkabs pa pasauli.
 Lai tadeht, kas pee maifes wehlahs nomirt,
 Pats nammu walb, un mirstohst pehdigi
 Eek katram sawu mantas teesu noschkirt.

To redsam scheitam pee scheem putnineem,
 Zit mihli un ar kahdu labbu prahtu
 Tee wezzajee scheem saweem behrneem

Ik deenas wilka barribinu klastu;
Bet jaunee, tik ko ahra tappusch
Par wezzakeem wairs ne behda neneeka!
Zo leezeet wehra wissi wezzaki:
Pee behrnu maises buhs gan mas jums preeka!

Wezzais satwas azzis us behrneem pazehlis nu wehl ta runnaja: •Mihlee behrni! te nu juhs redseet, kahds pasaules likkums. Un tas natw twis pee swirbuseem ween ta, bet arri pee wisseem jiteem putnimeem, un gandrihs arri pee wisseem zilweka behrneem tapat. Daschus behdigus notikkumus jums par to te warretu pastahstih, kad mums tikkai buhtu laika un wakkas. Tas wahrds ir un paliks taisniba: •weens tehtws warr desmit un twairaf behrnu us turreht, bet desmits behrni ne warr weenu tehtwu us turreht. — Wezzatu mihlestiba us behrneem irr ka saule, kas ne tween gaischi spihd, bet ar saumeem dsihwigeem starreem pasauli arri sasilda un apdsihwo; bet behrnu mihlestiba us wezzakeem irr ka mehnesis, kas gan druszin spihd, bet ne silda itt ne buht. Un twi tas natw teesa? Tadeht, lai jau paleet, ka irr! Zilwekam jakustahs un jastrahda kamehr dsihwos, un jeshu beidsiht ar wahju spehjinu; un ta es arri gribbu. Tadeht ta buhs tas labbakais: lihds pascham sawa muhscha wakkarinam es gahdashu par jums; un ta ka juhs lihds schim appaksch mannas gahdashanas effect istikkuschi, ta arri wehl us preekschu istikfeet, un jums ne buhs ne kahdi firdehstineds par manni, nedj par mahti. Un ta lai tas paleet! — Zo teizis wezzais sneedse behrneem rohku, kas kluffi un ar nolaihtahm azzim un ausim winnam apfahrt stahweja. Netweens ne wahrdu winnam wairs pretti ne fazzija, un ir mahte sawam wezzajam apfahrt rohku apkehrusees dohmigi azzis skattijahs. Rettas affaru-lahses gaischi no winnas azzim ispeedahs, un tur tahs pahrt twaigeem semme nokritteja, tur schohs wahrdu warreja nomannih: mans wezzais tatschu pareisi un gudri darra!

G. Dünberg.

Ra Deews behrna luhgschanas teescham klausa.

(Pateesigs notikkums.)

Preeksch tschetreem gabdeem atpakkaf gabbijahs kahda skohlas nammä Widsemmé, ka tas mihlais Deetws skohlmeistera laulatu draudseni ar ahtru meefas neweffelibu peemelejis! — kurra gan no rihta weffela peezehlehs, bet pehz tam palikke flimma, un ta! — ka ap pafsdeenas laiku, twairs ar sawahni kahjahm ne spehje no gultas zeltees: Nu behdu deesgan! — daktera turwuma netwaid! ko nu bij darriht? Tikke tuhtit us muishu pee zeenigas preilenes stellehts, tur kahdu palihdsibu mekleht. — Schi! — ka labba un schehliga mahte wissu behdigu un neweffelu, atstelleja bes katweschanas weenu no sawahm appakschneezeem ar sahleem, kurra tad palikke lihds ohtram rihtam pee flimmneejes to mihligi kohpdama un sahles bohdamama. — Ka arri patte dauds reises drohschinaja tohs raudadamus behrnu, — pee wissas drohschinashanas paschaf affaras lahsehni tween garr twaigeem birre, redsedama gan! ja Deewa schehlasniba ne irr! jo sahles mas ko palihds! — tad ar draudseni pagallam! kahjas un rohkas palikke aufstas, gihmis nobahleja, patte walloda sahka peetruht! Kad nu tee apfahrt stahwedami behrni, wissu to redseja, ka mahtei tik flitti kahjahs! sakampe wezzakais dehs no desmits gabdeem wezs, sawam tehtwam pee rohkas, un isfauze ar raudamu balsi, poppin mihlais! nahz, nahz! lai mehds to mihlu Westitaju luhdsam, twi twinsch muhsu luhgschanas ne klausih? Us tam nu eegahje tehtws ar sawu dehlu fahn'kambari durtwis peespeesdami, lohziija sawus zellus preeksch ta krusa sista Deewa Jehra. Nu warreet gan prast, firds mihli lassitaji! kahdas tahs luhgschanas bij? Jo tur ta firds no behdahm zaur kaufeta, tur affaru ne truhst! — Un kursch no jums mihli Br. un M. eeksch tahdas behdu laiwinas fehdej's zaur behdu wilneem brautdams, tam ar Pehteri jafauz Kungs mehds grimstam! pasneeds rohjinu. Bet tas stary rohsehni sehds, — un kahrtes spehle, nu! tahds arr mas ko juttih! kaut Mohjus ohtru reisé tahdam egiptera sohdbibu preekscha zeltu, tad tomche tahds buhtu, un paliktu, ar Barau zeetsfirdigs!

Bet klauseet wehl, to masakais dehlis no feschem gaddem wezß, skohlas issabas widbu darrisis? — kamehr tehwß arr wezzako dehlu fahn kambari luhdsin luhds: — Schis nomettees weens, ka ta Kananeeru fectwina wisseem redsoht us satveem zelkeem, un saht wiffa balsi raudabams faukt: ak tu mihtais un dahrgais Bestitais! klausei mannu nabbaga behrna luhgschanu, schehlo mannu mihto mamminu! atstahj wehl winnu dsihwu! un ja wairak ne? tad taf wehl trihs gaddinuß, kamehr es leelaks paleeku! un ja tad es Teu ne mihleju, un labbaki ne luhdsu ka taggad? Tad usleez man trihsfahrtingu sohribu. Schohß behrna luhgschanas wahrduß dsirdeja wiffi skohlas behrni, wiffa mahjas saime, ka arri weens no tahß paschas draudses tur buhdams teefnessis, kurrain gaddijees bij, sawas waijadsibas dehl pee skohlmeistera noet. Ko dohmajet kas notikke, ar scho teefnessi? Kas sawa muhscha ne effoht warrejis raudaht: jo zeeta sirds bijusi, ta patß teize: tad nu raud, un raud! ka affaras ne warr turrecht, — lihds ar scho raud wiffi skohlas behrni un mahjas saime, ja, salkoht! wiß skohlas namß eeffsch weenahm affarahm plahde, no masa behrna kustinahß. Luhgschanas beigumä steidsees atkal behrini pee sawas wahjas mahtes, un wezzakais dehlis fakampe winnas aufstu rohjinu, isfauze wisseem dsirdoht, manmin mihta! tu buhsi weffela! jo mehß preeksch tew effam luhgschi. Un woi tizsefeet, kas notikke? — (jeb fazziseet ar teem gebildete Leute tas ta gaddijahß! es war ein Zufall, ja, ja! Zufall gan! kaim debbesß, dabba un nauda par Deetvu) — tanni pascha stunda, kurrä tahß sirsingas luhgschanas us augschu kahpe, jau Deewa schehlastiba bij semmë nahkusi. Mahtes wahjiba mittejahß; (Luh. gr. 8 nod. 44 pr.) palikke weffela, dsihwo schodeen. Par to tam Zehram slawa muhschigi. Weidsoht mihlee lassitaji, gan buhseet zaur lassidami tohs wahrduß, ko behrnß tizzibas pilns isfauze: mihta mammin tu buhsi weffela! — pahrdohmajuschi? Kas behrnam teize, ka mahte weffela buhs? Un tomehr tizz! Kas luhgt tohs speede? un tomehr luhds! — Wai mums wezzeem! un daudß zitteem! — jafanahß gan! un jafakka arr! Kue irr muhsu tizziba? Un kahdas muhsu luhgschanas? Mutte wisseem, sirdi nemaj!

Un ja juhs scha laika wellam praffiti, woi tizz! — un to irr daudß! — jits mahjas walda, jits muhscha un pillë tupp, jits par kanzeli kahpele, jits ar samm trohka lohshna, — un wiffi atbildetu, tizzam gan! — bet drebbam arr! — Salkert paschi, woi nau teesa, ko Zahnis sawa grahamata isreiz, ka ta pasaule dsilli eeffsch taunuma guß? ta-deht arr tad grehku pehrkons wiffas mallas ruhjin ruhj! ja labbaki ne paliksim tad speerß, un degß.

C. B.

Mahjibas,

labbi saprohtamas un isstahstijamas, pehz kurreahm jadsihwo.

XI.

Jeremia 17, 5:

Nolahdehtis irr tad zilweks, kas zc.

Nelabbi, ja weens zilweks irr ohtra weens, bet arri nelabbi, ja weens irr ohtra elkß.

Zilwepi irr no Lahhana waiga: • Tad arri us weenreis prett Zehkahu wairß tahds nebija, ka walakar un aisdwaffar. • 1 Mohj. 31, 2.

• Ta pasaule mehds maffaht! — Klitus eesfaujahß — tad Kehminsch Aleksanders tam pee maltites galda dschrumä sohribi sirdi duhre, ka tam bija, ka wahrgalim jamirß.

Tad sirdigß un drohsch Belisars sawu leelu karra darbu dehl pee Keisera Justinijahna tahda gohda stahweja, ka schis litte ihpaschu naudaß-gabalu kalt, kam weenä puffë bij pascha Keisera bilde un ohtra puffë Belisara gihmis ar wirrakstu: • Belisars, Keemeru glihtums! — Drihs pehz tam Keiseram eetschusteja nelabbas dohmas prett scho Belisaru, ka tad gribboht us Keisera gohda krehstu apsehstees, un winsch litte scho ar isdurtahm azzim no walßs isdsiht ta wahrgull, un Belisars sehdeja preeksch Sappes basnijas ta jitti nabbagi luhgdams: • Atmetteet ko nabbaga Belisaram, ko labbi tikkumi pasaugstinaja, bet naidiba par nereßsigo padarrijusi!

Kad Kurwirstu Wriddriki III. Balzgrafu pee Reina-uppes jautaja, kapehz tas nezeßoht ne kahduß zeetus pilshatus sawas semmës, winsch atbildes: • Deetwß Kungs irr muhsu stipra pilß! —

Mums patwalsneeki peetizzi, kaimini mihligi un fahdsigi un kad leela nohte, labß pulzinsch karra-wihru, kas neween ar nahwes-eerotscheem, bet wiffthimi ar Deewa-luhgshanaam, cenaidneekam spehji pretti stahweht. Negribbam meesu eezelt par sawu-ekoni.

Par Deewa shehlastibu un fargafchana.

Meib. At Deewin atwert' anßs.

1.

Kungs, manna sirds sheit ilgojahs pehz Lewis!
Zew sawu mees' un dwehsef' esmu bewis!

Zew ustizzohs!

Zew pakaujohs!

Ne-atmett Shehligais mann' noht no sewis!

2.

At skatt, zil cenaidneeku prett mann' stahjahs!
Ka winnu spehß aug, breeft un warren krahjahs!

Zee speesch arween

Mann' nakt' un deen',

Un nihd un pohst, ka man gan grubti klahjahs.

3.

At ne tauj teem pahr mannu galwu zeltees,
Neds' arr' no mannam behdahm preeku smeltees.

Kas behdas waid'

Un us Zew gaid'

Zas newarr apsmekla un kauna sweltees.

4.

Zai besdeewigi paschi kauna patriht,
Kas mekle mann' ka nikni swehri pariht.

Ka atgreeschahs

Un labbojahs,

Un dabbu Jesus mihlesibu pasiht.

5.

At waddi mann' eeksch sawas pateesibas
Un pahrmahzi pehz sawas shehlastibas.

Sirds-shehligi

Mann' ispesti

No wiffas mees' un dwehsef's nelaimibas!

6.

Kungs, peeminn' sawas leelas shehlastibas
Un sawas dahrgas Zehwa mihlestibas

Ka allaschin,

Za taggadix,

Un ne maksa pehz mannas apgrehziabas!

7.

At sawa wahrda labbad man peedohdi
Schohs noseegumus un mann' ne nosohdi!

Ne dusmojees!

Apschehlojees!

Kaut leelu Tu to parradu atrohdi!

8.

Zai Jesus Kristus dahrga pestifchana,
Zer manna grehku parrad' makfaschana!

To tizzu ween,
Es nakt' un deen',
Ka winsch, ka winsch ween manna taisnoschana!

9.

At fargi mannu dwehsef' no fauna!
Un glabba mann' no grehkeem un no fauna!

Zai negohdu

Es neredsu,

Bet eeksch Zew stiprinajohs ka no jauna.

10.

Sirds-skaidriba un taisniba aisweenu
Zai eeksch mann' dshwo sheit il' katru deenu!

Us Zew patees'

Es gaidu Deews!

Ispesti mann', kad nahwes breefmäs leenu!

E. Dünsberg.

Behrnu luhgshana.

Sawa pascha meldejd.

1.

At mihkais Deews, stahw klagt!
Un gaismo behrna praht'!

Dohd man sirds skaidram buht,

Zew patihkamam kluht.

Zai augu Lawa draudse ta

Ka graudu pilla wahrpina.

Zai engefi ar mann' beedrojahs,

Wis taunums no mann' atstahjahs.

2.

At mihkais Jesus Krist,
Nahz manna sirdi mist!

Zai Zew ween mihleju,

Zai Zew ween ustizzu!

Lihd man no grehkeem fargatees,

Un Zewim klausihf eenemtees,

Zai es zaur Lawu nopelnu,

Par Deewa behrnu paleeku.

3.

At zeenigs swehtais Gars!
Zai itt ka auffsigs fars,

Zaur Zewim stiprinahts,

Eeksch Jesu sell mans prahts!

Un lai ka derrigs behrininsch es,

Eeksch Kristus draudses augfus ness'

Nahz, swehti pats mann' laizigi!

Nahz' swehtihf manni muhschigi!

4.

At swehta Trijadib'!
Ar sawu mihlestib'

Nahz pibi mannu praht'

Un stahw' man muhscham klagt'!

Dohd tizziba man angfotees,

No pasaul's blehnahm atrautees.

Zai Lawas es esmu dshwojoht!

Zai paleeku Lawas nomirstoht!

E. Dünsberg.

Brihw drilleht.

No Juhrmallas-gubernementis augstas waldischanaß puffes: Oberlehrer G. Blaeße, Zensor. Jelgawa tai 24. Mai 1855.